

Alusta alkaen 33

1 Moos 24

Mistä vaimo Iisakille?

Jumalan siunauksesta

Abraham oli tullut vanhaksi ja ikääntyneeksi, ja Herra oli siunannut häntä kaikin tavoin. (1 Moos 24:1)

Abraham oli lähes 120 –vuotias. Jumala oli siunannut häntä kaikin tavoin: hengellistä hyvää, jälkeläisiä, rikkautta, mainetta. Onko hän tässäkin uskon esikuva?

Ei ole. Kun Raamattua luetaan kokonaisuutena, on selvää, että Jumalaan uskovan elämä voi olla inhimillisessä mielessä katastrofi. Siitäkin huolimatta, että ihminen uskoisi ja hänellä olisi elävä jumalasuhte ja hän tuntisi Jumalan. Ajatellaanpa vaikkapa Jobia. Häneltä meni kaikki: rahat, terveys, perhe, kunnia. Hän istui tunkiolle raapimaan ihottumaista ihoaan ruukunsirpaleella.

Lopulta Jobille kuitenkin kävi hyvin. Mutta esim. profeetta Jeremialle ei käynyt edes lopussa hyvin. Hänet laskettiin kuivuneeseen kaivoon jonka mutaan hän vajosi nivusiaan myöten. Sieltä Herra kyllä hänet pelasti. Lopulta Jeremia kuitenkin joutui Herraa vastaan niskoittelevien juutalaisten kanssa Egyptiin, heidän vankinaan. Perimätieto kertoo, että Jeremia sahattiin kuoliaaksi. Ilmeisesti siksi Heprealaiskirjeessä sanotaan näin:

Toiset saivat osakseen pilkkaa ja ruoskaniskuja, jopa kahleet ja vankeuden. Heitä kivitettiin kuoliaaksi, heitä sahattiin kahtia ja surmattiin miekalla lyöden. He joutuivat kuljeksimaan lampaan- ja vuohennahat vaatteinaan, he kärsivät puutetta, heitä ahdistettiin ja piestiin. He olivat liian hyviä tähän maailmaan, ja niin heidän oli harhailtava autiomaassa ja vuorilla ja asuttava luolissa ja maakuopissa. (Hepr 11:36-38)

Sanon tämän, koska nykyisin maailmalla leviää sellainen harhaoppi, että jos uskoo Jumalaan ja Jeesukseen vahvasti, silloin myös Pyhä Henki siunaa rikkauksella.

Abrahamille Jumala kuitenkin antoi hengellisen siunauksen kanssa myös maallisen. Ei se ehkä aivan poikkeuksellista ole, mutta ei myöskään mikään sääntö.

Muoin vanhemmat järjestivät lastensa avioliiton

Abrahamilla oli kuitenkin ennen kuolemaansa yksi huoli, yksi asia, joka piti hoitaa: Iisakin avioliitto.

Abraham sanoi nyt palvelijalleen, taloutensa vanhimmalle, joka huolehti hänen koko omaisuudestaan: "Kosketa minua nivusiin ja vannu minulle Herran, taivaan ja maan Jumalan kautta, ettet ota minun pojalleni vaimoa kanaanilaisten naapureitteni tyttäristä vaan menet synnyinmaahani, sukuni luo, ja tuot sieltä vaimon pojalleni Iisakille." (1 Moos 24:2-4)

Abraham toimi aikansa kulttuurin mukaisesti. Siinä isän vastuulla mutta myös päätäntävällässä oli järjestää lapsensa avioliitto. Tarkoittaako tämä sitä, että Jumalan tahdon mukaan näin on oltava myös nykyisin?

Ei tarkoita. Olennaista on se, että mies ja nainen solmivat avioliiton julkisesti. He sitoutuvat yhteiskunnan ja Jumalan kasvojen edessä toisiinsa loppuelämäkseen, luvaten uskollisuutta ja rakkautta toisilleen. Tässä mielessä avioliitto on vanhempienkin asia. Vanhempien ja muiden sukulaisten ja koko yhteiskunnan on saatava julkisella tavalla tietää, että tässä on nyt pari, joka on sitoutunut toisiinsa. Ei mikään susipari.

Mutta ne kaksi ihmistähän avioliitossa toisiinsa sitoutuvat. Heidän rakkaudestaan ja tahdostaan siinä on kyse. Tämän kyllä Vanha testamenttikin hyvin tietää. Ei tässäkään kertomuksessa Abraham pakota Iisakia naimisiin. Kyse on vahvasti myös Iisakin rakkaudesta Rebekkaan, kuten kertomuksen lopussa käy ilmi. Meidän aikanamme voi olla vaikea käsittää, että tuon rakkauden syttymisessä isä Abrahamilla ja hänen määräämällään palvelijalla oli keskeinen rooli. Mutta tuollainen oli tuon ajan tapa, ja se toimi.

Abraham jälleen uskon esikuvana

Abraham käski palvelijaansa koskettamaan omia nivusiaan ja näin vannomaan Jumalan kautta, että Iisakille ei otettaisi vaimoa sen maan tytöistä, jossa hän muukalaisena asui. Ilmeisesti Abraham oli nähnyt, että heidän tavoissaan ja kulttuurissaan oli jotain huonoa, hänestä sietämätöntä. Siksi palvelijan piti vannoa hakevansa Iisakille vaimo Mesopotamiasta. Nivusten koskettaminen oli eräs vannomisen tapa.

Palvelija kysyi häneltä: "Entä jos tyttö ei haluakaan lähteä minun mukaani tänne? Onko minun silloin vietävä poikasi siihen maahan, josta olet lähtenyt?" Abraham sanoi hänelle: "Älä missään tapauksessa vie poikaani sinne. Herra, taivaan Jumala, joka vei minut sukuni parista ja syntymämaastani ja vannoi antavansa minun jälkeläisilleni tämän maan, lähettää enkelinsä sinun edelläsi, niin että onnistut noutamaan sieltä vaimon pojalleni. Ellei tyttö halua lähteä mukaasi, olet vapaa valastasi, mutta poikaani älä sinne vie." Ja palvelija kosketti isäntäänsä Abrahamia nivusiin ja vannoi vaaditun valan. (1 Mos 24:5-9)

Tässä Abraham on jälleen uskon esikuva. Hän ei ole toimeton. Hän ei odota, että Jumala antaisi taivaalta tupsahtaa tytön Iisakille vaimoksi. Hän toimii aktiivisesti ja lähettää parhaan ja uskollisimman palvelijansa, luottopakkinsa, matkaan hakemaan Iisakille vaimoa parhaasta tuntemastaan paikasta.

Samaa esimerkkiä on noudatettava senkin, joka kaipaa itselleen puolisoa. On oltava aktiivinen. Pitää tutustua vastakkaiseen sukupuoleen. Pitää pitää huolta itsestään ja ulkonäöstään. Kannattaa olla hyväntuoksuinen ja tyylikäs. Mutta samalla on rukoiltava ja uskottava Jumalaan, että hän antaa minulle sopivan puolison, kun sitä häneltä pyydän.

Abrahamin tapauksessa uskosta kertoo hänen ehdottomuutensa: Älä missään nimessä vie poikaani takaisin isieni maahan! Jumala oli luvannut hänelle, että hänen jälkeläisensä perisivät omakseen Kanaanin maan. Jos hänen poikansa Iisak olisi lähtenyt takaisin, silloinhan Jumalan lupaus olisi tehty tyhjäksi. Abraham ei siihen suostunut. Hän oli varma siitä, että Jumala pitäisi lupauksensa ja johdattaisi asiat niin, että Iisak saisi puolison. Jumala oli jopa vannonut. Siksi hän lähettäisi enkelinsä johdattamaan palvelijaa.

Luther kirjoittaa tästä asiasta näin:

Abraham nojautuu siis lupaukseen, ja hänen opetuksensa on, että kaikki on tehtävä täydessä uskon varmuudessa, näyttääpä se suurelta tai mitättömältä. Oppikaamme mekin, että kaikki on uskottava Jumalan haltuun, poikkeukselliset ja tavanomaiset asiat, tärkeimmät ja halvimmat, jotta olisimme hyvillä mielin ja vahvat Herrassa, kun heitämme kaiken huolemme hänen haltuunsa.

Silti Abraham hyväksyi sen, että ehkä Jumala ei haluaisi toimia niin kuin hän ounasteli: ”Ellei tyttö halua lähteä mukaasi, olet vapaa valastasi.” Jos Jumala ns. ”laittaisi oven kiinni”, niin ei sille mitään voisi. Mutta Abraham tahtoi lähteä uskossa ja rukoillen koettamaan tätä ovea. Jos Jumala sen avaisi, niin sitä ei kukaan voisi sulkea.

Enkeleistä

Luther selittää tätä kohtaa niin, että Jumalan enkelit ovat ihan yleisestikin johdattamassa ja auttamassa niitä, jotka uskovat. Varsinkin sellaisissa tärkeissä tapahtumissa kuin avioitumisessa tai sinä, kun ihminen astuu julkiseen virkaan (epäilemättä myös ammatinvalinnassa) enkelit ovat Lutherin mielestä johdattamassa uskovia.

Minulle itselleni enkeliuskon on melko vierasta. En oikein osaa ajatella, että minulla olisi suojelusenkeli, joka auttaisi. En kyllä missään nimessä sitä kielläkään; en vain osaa käyttää sitä potentiaalia, joka arkisella enkeleihin uskomisella epäilemättä olisi. Sanoohan Raamattu näinkin:

Herran enkeli asettuu niiden ympärille, jotka häntä pelkäävät. (Ps 34:8)

Miten yleisiä uskovien kokemukset enkeleistä ovat?

Palvelija lähtee matkaan ja pyytää Jumalalta merkkiä

Palvelija otti isäntänsä laumasta kymmenen kamelia sekä kaikenlaisia kalleuksia hänen tavaroistaan ja lähti Mesopotamiaan, Nahorin kaupunkiin. Siellä hän pysähtyi kameleineen kaupungin ulkopuolelle kaivon luo. Oli ilta, se aika, jolloin kaupungin naiset tulevat kaivolle vettä noutamaan. Palvelija rukoili: ”Herra, minun isäntäni Abrahamin Jumala! Osoita hyvyytesi isännälleni Abrahamille ja anna tapahtua näin: Kun minä seison kaivon luona ja kaupunkilaisten tyttäret tulevat hakemaan vettä, niin minä sanon yhdelle tytöistä: 'Kallistaisitko ruukkua, että saan juoda.' Jos hän silloin sanoo: 'Juo! Minä juotan kamelisikin', niin hän on juuri se, jonka olet tarkoittanut palvelijallesi Iisakille. Siitä minä tiedän, että olet osoittanut hyvyytesi isännälleni.” (1 Moos 24:10-14)

Monet kristityt ovat kautta aikain harrastaneet vastaavaa: Jumalalta rukoillaan, että jos hän tekee sitä ja sitä, niin se on merkinä sitä, että voin rohkeasti edetä siihen ja siihen ratkaisuun. Tätä on nimitetty ”villojen asettamiseksi”. Sanonta tulee Raamatun kertomuksesta Gideonista:

Gideon sanoi Jumalalle: ”Osoita minulle, että todella teet minusta Israelin pelastajan, kuten olet luvannut. Minä tuon vastakerittyä villaa puimatantereelle. Jos huomisaamuna villassa on kastetta mutta maan pinta on kuiva, minä tiedän, että sinä teet minusta Israelin pelastajan, kuten olet luvannut.” Kun Gideon varhain seuraavana aamuna puristi villoja, hän sai niistä puserretuksi kastetta kokonaisen maljallisen.

Silloin Gideon sanoi Jumalalle: "Ethän vihastu minuun, jos vielä tämän kerran puhun sinulle. Anna minun tehdä villoilla vielä yksi koe. Tällä kertaa pysykööt villat kuivina, vaikka maa niiden ympärillä on kasteesta märkä." Ja Jumala teki sinä yönä niin. Villat olivat kuivia, vaikka maa oli kauttaaltaan kasteesta märkä. (Tuom. 6:36-40)

Ensinnäkin on sanottava, että tätä käytetään aivan liian paljon ja aivan liian kevyesti. Meidän perustava sääntömme on oltava se, mitä Isä meidän rukouksessa rukoilemme: "Tapahtukoon sinun tahtosi myös maan päällä, niin kuin taivaassa." Keitä me olemme, jotta voisimme määrätä Jumalalle sen kysymyksenasettelun, jonka me "villojen asettamisella" hänelle määräämme?! Gideonkin tajusi tämän, siksi hän rukoili: "Ethän vihastu minuun."

Kertomuksemme Abrahamin palvelijasta kuitenkin antaa ymmärtää, että kun toimii nöyrästi, rukoillen, uskoen ja Jumalan johdatuksessa, niin kyllä tuollakin tavalla saa tehdä. Hyvin monet kristityt ovat kokeneet, että Jumala voi noin johdattaa. Mutta hyvin monet ovat myös kokeneet, että Jumalaa ei pidä asettaa koetteille. "Villojen asettaminen" ei siis ole mikään patenttiratkaisu. Puolison valinta ja ammatin valinta ja muut elämän suuret ratkaisut ovat yleensä paljon vaikeampia asioita. Olemmehan tämän Abrahamin elämästäkin aika selvästi edellä nähneet.

Mutta nyt palvelijan rukouksessa huokaamat "villat" toimivat.

Ihana nainen kaivolla

Tuskin hän oli ehtinyt tämän lausua, kun kaivolle tuli Rebekka, Betuelin tytär, ruukku olkapäällään. Betuel oli Abrahamin veljen Nahorin ja tämän vaimon Milkan poika. Tyttö oli hyvin kaunis, neitsyt, johon mies ei ollut koskenut. Hän laskeutui portaita lähteelle, täytti ruukkunsa ja nousi sieltä ylös. Silloin palvelija riensi häntä vastaan ja sanoi: "Anna minun juoda hiukan vettä ruukustasi." Tyttö sanoi: "Juo, herrani", laski ruukun heti kätensä varaan ja antoi hänen juoda. Kun palvelija oli juonut kyllikseen, tyttö sanoi: "Minä haen myös sinun kameleillesi vettä niin paljon kuin ne juovat." Hän tyhjänsi nopeasti ruukkunsa juottoaltaaseen, juoksi sitten uudelleen vettä hakemaan ja kantoi sitä miehen kaikille kameleille. Mies tarkkaili häntä mitään puhumatta nähdäkseen, oliko Herra antanut hänen matkansa onnistua. (1 Mos 24:15-21)

"Tuskin hän oli ehtinyt tämän lausua". Jumala siis kuulee vilpittömän rukouksen näin pian.

Rebekka oli kaunis. Hän oli siveä. Hän oli ahkera. Äiti oli opettanut hänet alhaisiin ja hankaliinkin hommiin, kuten veden noutoon kaivolta. Tämä tyttö oli tuleva profeettojen, kantaisien ja Kristuksen äiti.

Näin Rebekkaa kehuu Luther. Minusta tällainen näkemys on hieno eikä sitä pidä tyrmätä vääränä patriarkaalisuutena. On ihanaa, jos nuoret naiset ovat kauniita, siveitä ja ahkeria sekä vanhemmilleen kuuliaisia. Minusta näyttää siltä, että Jumalan sana kunnioittaa noita piirteitä nuorissa naisissa. Tätä pitäisi julkisuudessaakin painottaa, jotta nuorten naisten itsetunto ja minäkuva ei rakentuisi liiaksi sellaisten asioiden kautta, joita esim. Huippumalli haussa tai Unelmien poikamiestyttö tai Big Brother edustavat. Itse uskoisin, että kyllä siveä ja kaunis ja kuuliainen Rebekkakin osasi esim. flirttailla ja arvostaa itseään. Mutta se oli paljon hienovaraisempaa ja siksi ihmisarvolle sopivampaa kuin mitä se on nykyisillä roolimalleilla.

Rebekka oli myös ihmeellisen ystävällinen ja kohtelias. Hän puhutteli muukalaista herrakseen. Hän ei ainoastaan juottanut häntä, vaan *juoksi* uudelleen portaat alas ja ylös vesiruukun kanssa moneen otteeseen ja haki satoja litroja vettä kymmenen kamelin juoda. Eikä Rebekka ollenkaan häpäissyt tai alentanut itseään tällä palvelualltiudellaan. Ei, hän sai sillä tämän kertomuksen kautta kunnian, joka on kestänyt jo yli 3 000 vuotta. On sääli, että nykyajan nuorille naisille opetetaan TV:ssä ja elokuvissa ja jopa kirjallisuudessa, että on oltava koppava, jotta olisi arvostettu eli haluttu ja kadehdittu. Sellainen kunnia ei kestä edes viittä vuotta.

Naisellisesta koristautumisesta

Kun kamelit olivat saaneet juodakseen, mies otti esiin puoli sekeliä painavan kultaisen nenärenkaan, antoi sen tytölle ja pujotti hänen käsiinsä kaksi kultaista rannerengasta, jotka painoivat kymmenen sekeliä. (1 Moos 24:22)

Tämän Jumalan Pyhä Henki on antanut tulla kirjatuksi Raamattuun ilmeisesti vastustaakseen sellaista tiukkapipoista uskoa, jossa kaunistautuminen ja meikkaaminen kielletään. Sellainen on ahdistunutta ja johtaa omavanhurskauteen. Alhaisin töihin tottuneelle ja siveälle Rebekallekin Jumala oli Abrahamin palvelijan kautta varannut noin hienot korut. Abrahamin palvelijalla oli mukanaan melkein kymmenen kamelilastillista tuon ajan naisellisia hepeniä ja koruja ja muuta lahjoiksi sopivaa. Tämä osoittaa, että Jumalan yhä Henki ei halveksu tällaista, kunhan sitä käytetään hyvällä maulla ja siveästi.

Sitten hän sanoi: "Kerrohan, kenen tytär sinä olet. Onko isäsi talossa meille tilaa yöpyä?" Tyttö vastasi hänelle: "Isäni on Betuel, Milkan ja Nahorin poika." Ja hän sanoi vielä: "Meillä on olkia ja rehua yllin kyllin ja myös tilaa yöpymiseen." Mies lankesi polvilleen, kumarsi maahan asti kiittäen Herraa ja sanoi: "Kiitetty olkoon Herra, isäntäni Abrahamin Jumala, joka on ollut hyvä ja uskollinen isännälleni ja ohjannut minut matkallani isäntäni veljen taloon! Tyttö juoksi kotiin äitinsä luo kertomaan, mitä oli tapahtunut. " (1 Moos 24:23-28)

Rebekka oli paitsi kaunis, siveä, ahkera, ystävällinen ja kohtelias, myös vieraanvarainen. Se on kaunein koru. Lisäksi hänellä oli hyvät ja avoimet välit äitiinsä..